

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

XI kadencja

Zapis stenograficzny

z posiedzenia
Komisji Spraw Unii Europejskiej (12.)

18 kwietnia 2024 r.

Porządek obrad:

1. Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania orzeczeń i przyjmowania dokumentów urzędowych dotyczących pochodzenia dziecka oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia pochodzenia dziecka – COM(2022) 695.
2. Wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną – COM(2008) 426.
3. Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar – COM(2024) 139.
4. Akty ustawodawcze bez uwag – propozycja: COM(2022) 542, COM(2023) 516, COM(2023) 770, COM(2024) 033, COM(2024) 043, COM(2024) 100, COM(2024) 301.
5. Akty nieustawodawcze, w sprawie których komisja nie wystąpi o stanowisko rządu (Lista A) – propozycja: COM(2024) 4, COM(2024) 20, COM(2024) 30, COM(2024) 35, COM(2024) 38, COM(2024) 44, COM(2024) 51, COM(2024) 57, COM(2024) 58, COM(2024) 59, COM(2024) 78, COM(2024) 92, COM(2024) 94, COM(2024) 95, COM(2024) 104, COM(2024) 113, COM(2024) 114, COM(2024) 118, COM(2024) 125, COM(2024) 160, COM(2024) 161, COM(2024) 460.

(Początek posiedzenia o godzinie 8 minut 33)

(Posiedzeniu przewodniczy zastępca przewodniczącego Jacek Włosowicz)

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ**

Jeszcze raz witam i otwieram dwunaste posiedzenie Komisji Spraw Unii Europejskiej Senatu Rzeczypospolitej Polskiej XI kadencji.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w sprawie przesłanego porządku obrad? Nie.

Dziękuję.

Wobec braku zastrzeżeń stwierdzam, że komisja zatwierdziła porządek obrad.

Chciałbym w tym momencie powitać całe gremium, panią senator i panów senatorów oraz gości.

Wśród gości jest dzisiaj pan minister Krzysztof Śmiszek. Pan minister jest w ostatnim czasie naszym stałym...

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Krzysztof Śmiszek: Klientem.)

...gościem. Jest obecny wraz ze swoimi współpracownikami.

Są również przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zastępca dyrektora departamentu, pan Paweł Ściański, tak?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Aha, będzie pan minister. To czekamy na pana ministra Krajewskiego.

Chciałbym również powitać nasz sekretariat, razem z szefową sekretariatu.

I przystępujemy do realizowania porządku obrad.

Chciałbym państwa również poinformować, że niestety nie ma dzisiaj z nami pana przewodniczącego naszej komisji. Obowiązki parlamentarne w organizacjach międzynarodowych uniemożliwiły mu prowadzenie dzisiejszego posiedzenia. Poprosił, żebyśmy to razem z panem wiceprzewodniczącym zrobili w jego imieniu.

Tak że przechodzimy do realizacji porządku obrad.

Pierwszy punkt: wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania orzeczeń i przyjmowania dokumentów urzędowych dotyczących pochodzenia dziecka oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia pochodzenia dziecka. Jest to dokument o sygnaturze COM(2022) 695.

Projekt stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej otrzymaliśmy na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy kooperacyjnej. Zgodnie z ust. 2 tego artykułu nasza komisja może wyrazić opinię o stanowisku rządu.

W związku z tym poproszę przedstawiciela Ministerstwa Sprawiedliwości, pana ministra Śmiszka, o przedstawienie projektu aktualizacji stanowiska rządu. Bo na takim etapie obecnie jesteśmy.

**SEKRETARZ STANU W MINISTERSTWIE SPRAWIEDLIWOŚCI
KRZYSZTOF ŚMISZEK**

Szanowny Pana Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Mam zaszczyt przedstawić stanowisko rządu w odniesieniu do projektu rozporządzenia czy wniosku dotyczącego rozporządzenia, o którym mówił pan przewodniczący.

Ja chciałbym tak syntetycznie skupić się na 5 kwestiach czy 5 elementach, które są istotne z punktu widzenia dyskusji nad tym projektem rozporządzenia.

Celem tego projektu rozporządzenia jest wzmocnienie ochrony praw podstawowych i innych praw dzieci w sytuacjach transgranicznych. Tzn. mamy sytuację, w której jest dwadzieścia kilka państw członkowskich Unii Europejskiej. Obywatele poszczególnych państw Unii Europejskiej wchodzi w związki. Z tych związków rodzą się dzieci. I te dzieci w sposób naturalny są podmiotami różnego rodzaju postępowań o charakterze transgranicznym, np. postępowań dotyczących alimentów czy postępowań dotyczących spadkobrania.

I w omawianym rozporządzeniu proponuje się, aby ustalić podstawowe reguły, reguły dotyczące zarówno jurysdykcji krajowej – czyli mówimy o sądach, które będą właściwe do rozpatrywania konkretnych spraw – jak i prawa właściwego, czyli prawa, które będzie miało zastosowanie w przypadku konkretnych spraw, a także wprowadza się tzw. europejskie poświadczenia pochodzenia dziecka, o które dzieci albo ich przedstawiciele ustawowi, albo pełnomocnicy mogliby się ubiegać i z którego te dzieci mogłyby korzystać w celu potwierdzenia swojego pochodzenia w innym państwie członkowskim.

Kolejną kwestią, którą chciałbym poruszyć, jest kwestia niezwykle istotna. Ten projekt rozporządzenia nie wkracza w kompetencje państw członkowskich w kontekście regulacji prawa rodzinnego materialnego. A zatem są to jedynie propozycje regulacji dotyczących postępowań transgranicznych w dosyć wąskim zakresie. Niemniej jednak nie wprowadza się żadnego obowiązku wobec ustawodawców krajowych co do wprowadzania konkretnych zmian w prawie rodzinnym materialnym, co jest zgodnie z traktatami przypisane wyłącznej kompetencji państw członkowskich i ustawodawców krajowych.

I ostatnim elementem, na który chciałbym zwrócić uwagę, jest kwestia pewnego rodzaju bezpieczeństwa. W rozporządzeniu oczywiście są przepisy dotyczące możliwości zastosowania klauzuli porządku publicznego, jeśli jakieś postępowanie wchodziłoby na teren zastrzeżony dla postępowań krajowych i dla ustawodawcy krajowego czy naruszałoby podstawowe zasady funkcjonowania państwa czy obrotu prawnego w danym państwie.

Tak jak wspomniał pan przewodniczący, to jest dopiero pierwsze czytanie. Jesteśmy na bardzo wstępnym etapie rozmowy w ogóle o tym rozporządzeniu. Pierwsze czytanie projektu odbyło się w marcu na poziomie grupy roboczej. I oczywiście dalsze negocjacje i bardziej szczegółowe rozmowy będą się jeszcze toczyły.

Z punktu widzenia rządu najistotniejszą kwestią jest zabezpieczenie podstawowych praw dziecka, takich jak prawo do tożsamości, prawo do dokumentu, prawo do bycia uznanym w rejestrach krajowych. I kwestia właśnie uporządkowania tych kompetencji przewidzianych dla poszczególnych sądów krajowych i uregulowanie kwestii prawa właściwego.

To tyle z mojej strony. Dziękuję bardzo.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO

JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję, Panie Ministrze.

Już przekazuję głos naszemu panu senatorowi sprawozdawcy, ale nim to uczynię, chciałbym jeszcze powitać pana ministra Stefana Krajewskiego, który do nas dołączył. Dzień dobry, Panie Ministrze.

Oraz chciałbym państwa poinformować, że do grupy naszych analityków dołączyła nowa osoba. Jest to pan dr hab. Paweł Folfas, który jest profesorem Szkoły Głównej Handlowej. Witamy, Panie Profesorze. Pan profesor będzie zajmował się opiniowaniem aktów związanych z budżetem i z finansami.

A teraz, tak jak mówiłem, pan senator Witkowski. Proszę o przedstawienie projektu opinii.

SENATOR

WALDEMAR WITKOWSKI

Szanowni Państwo, tak jak powiedział chwilę temu pan minister, najważniejszym celem omawianego aktu jest doprowadzenie do takiej sytuacji, żeby materialna sytuacja dzieci, niezależnie od

tego, gdzie się urodzą i kto jest ich rodzicami, była wyraźnie określona. Tak jak było powiedziane wcześniej, wszystkie sprawy alimentacyjne, spadkowe itd., które dotychczas toczyły się w różny sposób, generowały wiele problemów, także rodzicom, ale głównie dzieciom. W związku z tym, wspierając się także opinią pani prof. Magdaleny Słok-Wódkowskiej, chciałbym zarekomendować szanownej komisji przyjęcie tego aktu, pozytywne odniesienie się do propozycji Ministerstwa Sprawiedliwości.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję, Panie Senatorze.
Otwieram dyskusję.
Czy ktoś z państwa senatorów chciałby zabrać głos?
Proszę bardzo, pan senator Ujazdowski.

SENATOR
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Tu, nie polemizując z intencją, chciałbym poprosić pana ministra czy pana senatora o podanie przykładów istnienia barier w dzisiejszym ustawodawstwie. Jakie bariery, rzutujące negatywnie na pozycję dziecka, miałyby być przezwyciężone przez to rozporządzenie? Tak w praktyce.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ

Proszę bardzo, Panie Ministrze.

SEKRETARZ STANU W MINISTERSTWIE SPRAWIEDLIWOŚCI
KRZYSZTOF ŚMISZEK

Dziękuję za to pytanie.

W Unii Europejskiej zidentyfikowano istnienie pewnego rodzaju luki, która niestety powoduje praktyczne problemy w postępowaniach, ponieważ istnieją rozbieżności z uwagi na wielką różnorodność prawną, różnorodność kultur prawnych w Unii Europejskiej, jeśli chodzi np. o wydawanie aktów czy odpisów aktów stanu cywilnego. A zatem wprowadzenie tego europejskiego poświadczenia pochodzenia dziecka... Ono nie będzie obowiązkowe, niemniej jednak będzie pomocne, bo np. ktoś z Hiszpanii, otrzymawszy tego typu poświadczenie, będzie mógł posłużyć się tym dokumentem w Polsce, w Szwecji czy w Chorwacji. Po prostu są rozbieżności pomiędzy praktykami i podejściami do tych spraw w administracjach różnych krajów. A zatem dlatego jest wniosek o to rozporządzenie, aby ułatwić tego typu postępowania.

SENATOR
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Jeszcze chcę zapytać, czy zdaniem pana ministra rozporządzenie... Rozporządzenie zawsze, co do istoty, działa wprost, tak? Ale czy to będzie wystarczające w polskim porządku prawnym? Czy też potrzebna jest legislacja ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości? Czy ono, zważywszy na reguły prawa o aktach stanu cywilnego, będzie działało wprost?

(Głos z sali: Tak.)

Ale czy jesteście państwo pewni, że będzie działało wprost? Bo przed chwilą pan minister...

(Głos z sali: Jesteśmy pewni...)

...powiedział, że to będzie pomocne. Jak ja słyszę, że coś będzie pomocne... To znaczy, że może pomóc, ale może też i nie pomóc, tak?

SEKRETARZ STANU W MINISTERSTWIE SPRAWIEDLIWOŚCI
KRZYSZTOF ŚMISZEK

Panie Senatorze, będzie pomocne w zakresie dokumentu, jakim jest europejskie poświadczenie pochodzenia dziecka, ponieważ to nie jest obligatoryjne. Niemniej jednak rozporządzenie ustanawiające konkretną jurysdykcję, a także określające prawo właściwe do postępowań w kontekście ustalenia pochodzenia dziecka, będzie obowiązywało wprost. A zatem my uważamy, że na tym etapie w Ministerstwie Sprawiedliwości nie pojawi się potrzeba dodatkowej legislacji.

(Senator Kazimierz Michał Ujazdowski: Dziękuję.)

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję, Panie Ministrze.

W związku z tym...

Aha, w międzyczasie chciałbym jeszcze przywitać...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

...panią minister do spraw równości, panią minister Katarzynę Kotulę. Dzień dobry, Pani Minister.

(Minister do Spraw Równości Katarzyna Kotula: Dzień dobry.)

Czy jeszcze ktoś chciałby zabrać głos? Nie.

W związku z tym przechodzimy do głosowania.

Pan senator postawił wniosek popierający stanowisko rządu.

Kto jest za przyjęciem tego stanowiska? (7)

Jednogłośnie?

(Głos z sali: Jednogłośnie.)

Dziękuję bardzo.

Przyjęliśmy to stanowisko.

Przechodzimy...

Panie Ministrze, dziękujemy bardzo. Pewnie pan ma inne obowiązki...

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Krzysztof Śmiszek: Jeszcze się zobaczymy...)

...ale zawsze zapraszamy.

Przechodzimy do rozpatrywania punktu drugiego dzisiejszego porządku: wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Jest to dokument o sygnaturze COM(2008) 426.

Projekt aktualizacji stanowiska rządu Rzeczypospolitej Polskiej otrzymaliśmy również na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy kooperacyjnej i zgodnie z ust. 2 tego artykułu nasza komisja może wyrazić opinię o stanowisku rządu.

Proszę panią minister Katarzynę Kotulę o przedstawienie projektu aktualizacji stanowiska rządu.

MINISTER DO SPRAW RÓWNOŚCI
KATARZYNA KOTULA

Bardzo dziękuję, Panie Przewodniczący.

Mam przyjemność przedstawić projekt aktualizacji stanowiska rządu Rzeczypospolitej do wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Sygnatura dokumentu to COM 426.

Procedura decyzyjna to specjalna procedura ustawodawcza po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego. Tryb głosowania w Radzie jest jednomyślny.

Celem wniosku jest wprowadzenie w życie poza rynkiem pracy zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. We wniosku określa się ramy zakazu dyskryminacji ze względu na wymienione powody oraz ustala jednolity minimalny poziom ochrony w obrębie Unii Europejskiej dla osób, które doznały takiej dyskryminacji.

Wniosek ten uzupełnia istniejące wspólnotowe ramy prawne, zgodnie z którymi zakaz dyskryminacji ze względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną ma zastosowanie jedynie w zakresie zatrudnienia, pracy i szkolenia zawodowego. Zakres wniosku określony w art. 3 ust. 1 obejmuje obecnie dostęp do zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej, mieszkalnictwa społecznego i opieki zdrowotnej, dostęp do edukacji oraz dostęp do towarów i usług, w tym usług mieszkaniowych oferowanych publicznie.

Wyłączone z zakresu tej dyrektywy są sprawy z zakresu prawa rodzinnego, w tym te dotyczące praw reprodukcyjnych oraz świadczeń uzależnionych od stanu cywilnego, dostęp do świadczeń zabezpieczenia społecznego, w tym ograniczenia wiekowe kwalifikowalności, organizacja i finansowanie systemów edukacji, w tym wymogi wiekowe uprawniające do korzystania ze szkół, kursów i stypendiów, dostęp do instytucji oświatowych opierających swój etos na wierze lub religii, dostęp do dóbr i usług, w tym mieszkaniowych, oferowanych w sferze życia prywatnego lub rodzinnego.

W toku trwających 16 lat prac w Grupie Roboczej do Spraw Społecznych Rady nie osiągnięto kompromisu. Prezydencja belgijska podczas ostatnich posiedzeń w grupie roboczej w dniach 20 lutego i 14 marca 2024 r. wezwała państwa członkowskie do ponownej rewizji i aktualizacji stanowisk.

Rząd Rzeczypospolitej w sprawie dyrektywy wyraził następujące stanowiska: pozytywne w 2008 r., negatywne w styczniu 2014 r. i w sierpniu 2016 r.

Rząd Rzeczypospolitej przychylnie odnosi się do przyjęcia dyrektywy jako długo oczekiwanego aktu poszerzającego sferę wolności, pluralizmu, niedyskryminacji, i tolerancji w Unii Europejskiej, przyczyniającego się w szczególności do realizacji wyrażonego w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości.

Dyrektywa stanowi przejaw przewidzianego w art. 10 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej dążenia do zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Dyrektywa poszerza możliwości przeciwdziałania wszelkiej dyskryminacji, w szczególności ze względu na kryteria explicite wymienione w otwartym katalogu art. 21 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej: płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Dyrektywa zamyka utrzymujące się dotychczas luki w unijnej regulacji antydyskryminacyjnej w zakresie kryteriów religii lub światopoglądu, niepełnosprawności, wieku i orientacji seksualnej, odnośnie do których nie był zapewniony taki sam poziom ochrony jak w przypadku przesłanek płci, pochodzenia rasowego lub etnicznego. Tego typu fragmentaryzacja prawodawstwa niekorzystnie wpływała zarówno na przedstawicieli mniejszości, objętych słabszą ochroną, jak i na osoby narażone na dyskryminację wielokrotną i intersekcyjną. Tym samym modyfikacji ulega negatywne stanowisko rządu przyjęte przez Komitet do Spraw Europejskich w 2016 r.

Uzasadnienie do stanowiska rządu jest następujące. Projekt nowej dyrektywy horyzontalnej uzupełnia architekturę prawa antydyskryminacyjnego Unii Europejskiej, obejmującą dotąd w szczególności dyrektywę Rady nr 43 z czerwca 2000 r., wprowadzającą w życie zasady równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne, dyrektywę Rady nr 78 z 2000 r., ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy, dyrektywę z grudnia 2004 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady z 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy, decyzję ramową Rady z 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu oraz ksenofobii za pomocą środków prawno-karnych, komunikat Komisji z marca 2020 r. o tytule „Unia równości: strategia

na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025”, a także komunikat Komisji z września 2020 r. o tytule „Unia równości: Unijny plan działania przeciwko rasizmowi na lata 2020–2025”.

Dyrektywa jest zgodna z założeniami niezakończonych jeszcze prac nad projektami dyrektyw na temat organów do spraw równości – to są dokumenty o numerach COM 688 i COM 689, odnośnie do których rząd Rzeczypospolitej wyraził pozytywne stanowisko. Jest także zbieżna z dorobkiem orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w szczególności w sprawach polskich z zakresu prawa antydyskryminacyjnego.

Ratyfikacja przez Unię Europejską konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz przewidziane w art. 6 ust. 2 traktatu z Lizbony przystąpienie do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności stanowią silne zobowiązanie do pogłębienia ochrony osób i grup szczególnie narażonych na dyskryminację.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług, która weszła w życie 27 czerwca 2019 r., uwzględniła znaczną część dyskutowanych w toku negocjacji zagadnień związanych z usprawnieniami dla osób z niepełnosprawnościami.

Jeśli chodzi o skutki prawne, dyrektywa w przypadku przyjęcia w obecnym kształcie wymusi zmianę wielu przepisów prawa polskiego, w szczególności uchylenie części wyłączeń zawartych w art. 5 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r., rewizję katalogu wyłączeń zawartych w art. 3 ustawy z dnia 30 maja 2014 r., jednoznaczną interwencję ustawodawcy w brzmieniu art. 138 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, określenie katalogu uprzywilejowanych pacjentów w art. 47c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, przegląd przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane i przegląd przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. To tyle. Bardzo dziękuję, Panie Przewodniczący.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO

JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję pani.

Proszę teraz pana senatora Kazimierza Ujazdowskiego, który jest sprawozdawcą tego punktu, o przedstawienie projektu opinii komisji.

SENATOR

KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Dziękuję bardzo, Pani Minister.

To od razu przejdę do konkluzji. Ja wnioskowałbym o to, byśmy decyzję w sprawie treści opinii podjęli po uzyskaniu większej ilości informacji. Bo w argumentacji rządu czy w stanowisku rządu mamy do czynienia z zasygnalizowaniem następującego problemu: część wymogów dyrektywy antydyskryminacyjnej jest już spełniona przez ustawodawstwo krajowe, a część jest niespełniona. Wydaje mi się, że powinniśmy mieć bardziej pogłębioną wiedzę o tym, co zostało spełnione i co ma być spełnione, w jakich sektorach i jakie przejawy dyskryminacji mają być zniesione. To jest jedna rzecz.

I druga kwestia: prosiłbym o informację, jakie są motywy państw, które w Radzie Unii Europejskiej przeciwstawiają się dyrektywie antydyskryminacyjnej. Bo jeśli to jest jakaś grupa państw kooperujących z nami, to przedkładałbym panu przewodniczącemu także propozycję dialogu z komisjami europejskimi parlamentów tych państw, które mają stanowisko krytyczne, a być może wszystkich państw.

Ale kluczowa jest ta dodatkowa informacja rządu. I po jej uzyskaniu moglibyśmy podjąć decyzję o...

(*Minister do Spraw Równości Katarzyna Kotula: Panie Przewodniczący, czy ja mogę?*)

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję, Panie Senatorze.
Proszę bardzo, Pani Minister.

MINISTER DO SPRAW RÓWNOŚCI
KATARZYNA KOTULA

Bardzo dziękuję.

Panie Senatorze, ja też zgłaszałam... Nie ukrywam, że kilka dni temu prosiłam o przeniesienie tego punktu z dzisiejszego dnia z różnych powodów, powiedzmy, też zdrowotnych. Bo ja przyjechałam do państwa prosto po całonocnych badaniach w szpitalu. Tak więc nie ukrywam, że mój stan też nie jest dzisiaj na tyle dobry, żeby... I wiedziałam o tym, że tak będzie, ale nie chciałam... No, dostałam taką informację, że powinnam się dzisiaj u państwa pojawić, więc jestem. Ale chętnie wrócę do państwa z taką pogłębioną analizą. My wiemy mniej więcej – tak więc ja jestem gotowa odpowiedzieć na te pytania – które państwa i z jakiego powodu... I też jak ta sytuacja dynamicznie zmieniała się w ostatnich 3 miesiącach. Dziękuję.

(Senator Kazimierz Michał Ujazdowski: To życzę zdrowia.)

Dziękuję.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję bardzo, Pani Minister.
W imieniu wszystkich życzymy zdrowia.
Pewnie będziemy się jeszcze spotykać.
Otwieram dyskusję.
Czy ktoś z państwa senatorów chciałby zabrać w tej sprawie głos?
Proszę bardzo, pani senator Hibner.

SENATOR
JOLANTA HIBNER

Ja przyznam się szczerze, że mnie nie interesuje, które państwa wypowiadają się negatywnie i z czego to wynika. Dla mnie każdy człowiek jest wartością bez względu na to, czy ma jakieś poglądy religijne, czy nie ma. Uważam, że jest jego wewnętrzną sprawą. On nie jest przedmiotem, tylko podmiotem każdego prawa. I uważam, że powinniśmy rozpatrywać to po prostu niezależnie od tego, jak inne państwa... Ja rozumiem, że możemy to traktować jako pewien rodzaj ciekawości, które państwa tak naprawdę utrzymują pewne dyskryminacje. Bo, jak rozumiem, tu chodzi o to, żeby te wymienione wcześniej osoby nie były dyskryminowane, nie były pominięte w społeczeństwie. I uważam, że nie powinniśmy nigdy dopuszczać do tego, żeby ktokolwiek był dyskryminowany z jakiegokolwiek powodu. Chyba że to jest osoba, która występuje przeciwko istniejącemu prawu, narusza prawo innych ludzi, występuje przeciwko społeczeństwu czy grupie społecznej. Wtedy absolutnie taka osoba wymaga odpowiedniego działania, napiętnowania, rozliczenia. Niemniej jednak nigdy bym się nie zgodziła na to, żeby osoba, która ma jakąś niepełnosprawność... A wiemy o tym, jak ciężko jest przekonać kogoś – nawet wczoraj była o tym mowa na posiedzeniu w mojej komisji – że np. osoba z niepełnosprawnością też może chcieć skorzystać z banku, z usługi bankowej. Słyszymy: no, bo banki będą musiały... No, będą musiały. Proszę państwa, skończyły się czasy, kiedy było wykluczenie społeczne z takich powodów, że ktoś jest po chorobie, nie może sam zrealizować takich najbardziej podstawowych usług, nie może gdzieś wjechać normalnie, bo są schody. Skończyły się te czasy. My powinniśmy działać na rzecz dobra każdego człowieka, każdego

obywatela, a nie kierować się – przepraszam, z całym szacunkiem dla mojego kolegi – tym, że w jakimś kraju jest dyskryminowana jakaś grupa ludzi. Dziękuję.

(Minister do Spraw Równości Katarzyna Kotula: Panie Przewodniczący...)

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCY
JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję.

Pani minister chce odpowiedzieć, tak?

MINISTER DO SPRAW RÓWNOŚCI
KATARZYNA KOTULA

Tak.

Bardzo dziękuję...

(Senator Kazimierz Michał Ujazdowski: Ale ja też chcę odpowiedzieć...)

...pani senator za ten głos. Prawa osób z niepełnosprawnościami są mi bliskie. Od ponad 17 lat się nimi zajmuję. I dlatego chciałabym powiedzieć, że w tej informacji, którą zamierzam przedstawić, będzie właśnie pokazane, które państwa z jakiego powodu...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

...zatrzymały się na pewnym etapie, ponieważ wiedziały – i ja się z panią zgadzam – że to, o czym tu mowa, będzie wymagało wysiłku. 10 lat temu w Polsce dyskutowano o dostępności na poziomie architektonicznym. Dzisiaj właściwie... Wiele się wydarzyło i wciąż nie jest doskonale. Ale w moim poczuciu w dostępności dzisiaj chodzi o coś innego. Kwestia likwidacji ubezwłasnowolnienia, czyli możliwość posiadania przez osoby z niepełnosprawnościami pełni praw, zastąpienie tego wsparciem. I myślę, że to jest trochę kwestia zmiany mentalnej, zmiany podejścia do osób z niepełnosprawnościami, ich pełnego zaangażowania w życie gospodarcze i w życie społeczne przede wszystkim. A to oczywiście będzie wymagało od nas większego wysiłku. Niemniej jednak ja z całą stanowczością się zgadzam, że jest to możliwe.

Jako minister do spraw równości powiem państwu też, że przy mnie będzie działać rada do spraw komunikacji alternatywnej, czyli wsparcie dla osób słabo mówiących, niemówiących, tych, które mają problemy z wadami mowy. Będziemy też pracować nad taką rekomendacją, żeby wszystkie teksty, które powstają w instytucjach publicznych, były pisane w języku uproszczonym, tzw. ETR, po to, żeby te dokumenty były dostępne szczególnie dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, także dla seniorów, np. seniorów w początkowej fazie demencji. I moim zdaniem to jest zdecydowanie taka dostępność, o jakiej powinniśmy mówić, czyli pełne włączenie w życie społeczne osób z niepełnosprawnościami. Dziękuję bardzo.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję bardzo.

Pan senator Ujazdowski.

SENATOR
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Ja przekonuję do tego, żeby dyskutować o tym w duchu rzetelności. Nie przypuszczam, żeby którekolwiek z państw Unii Europejskiej miało nastawienie dyskryminacyjne. Ale są jakieś powody, dla których także część państw starej Europy wstrzymywała zgodę na tę dyrektywę. I tu nie chodzi o to, żebyśmy uzależniali naszą decyzję od decyzji tych państw. No, ale od traktatu z Lizbony dialog

polityczny z udziałem parlamentów i komisji parlamentarnych polega właśnie na komunikowaniu się z innymi parlamentami. Są instytucje, są mechanizmy zaplanowane przez traktat z Lizbony i nie ma powodu, dla którego mielibyśmy nie otrzymywać informacji o stanowisku innych parlamentów. A w żadnym wypadku nie można oczywiście przyjmować założenia, że nasza decyzja będzie zależała od decyzji któregośkolwiek z państw. Ale wiedza jest potrzebna, tak? Będąc...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

...w Parlamencie Europejskim już widziałem kontrowersje wokół tej dyrektywy, które nie miały charakteru ideologicznego.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję, Panie Senatorze.

Czy jeszcze ktoś z państwa senatorów chciałby zabrać głos? Nie.

Dziękuję.

Zamykam dyskusję.

Panie Senatorze Sprawozdawco, z tego, co zrozumiałem, wynika, że stanowisko jest...

SENATOR
KAZIMIERZ MICHAŁ UJAZDOWSKI

Jest to wniosek o bardziej szczegółowe informacje i o odroczenie decyzji.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ

O odroczenie tej decyzji. Żebyśmy dzisiaj nie głosowali nad stanowiskiem.

(Senator Kazimierz Michał Ujazdowski: Tak.)

Czy nad tym mamy głosować? Nie.

W związku z tym zgadzamy się... Pani ministra, jak sądzę, też podziela nasze zdanie. I będziemy czekali na większość tych informacji, tak jak pan senator powiedział, nie z punktu widzenia ideologicznego, ale po to, żebyśmy wiedzieli, jakie znaki zapytania się pojawiają. Może to zasugeruje nam coś, na co powinniśmy zwrócić uwagę. Tak więc jeszcze raz spotkamy się w tej sprawie.

Dziękuję bardzo i zamykam dyskusję.

Przechodzimy teraz do kolejnego punktu, do punktu trzeciego porządku obrad. Jest to wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Unii Europejskiej 2021/2115 i Unii Europejskiej 2021/2116 w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar. Jest to dokument o sygnaturze COM(2024) 139.

Projekt stanowiska Rzeczypospolitej Polskiej otrzymaliśmy na podstawie art. 7 ustawy kooperacyjnej i zgodnie z ust. 4 tego artykułu nasza komisja może wyrazić opinię o projekcie aktu ustawodawczego.

Poproszę przedstawiciela Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pana ministra Stefana Krajewskiego, o przedstawienie projektu stanowiska rządu.

SEKRETARZ STANU W MINISTERSTWIE ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
STEFAN KRAJEWSKI

Szanowny Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo!

W ostatnich miesiącach na forum Unii Europejskiej toczy się dyskusja nad uproszczeniem przepisów wspólnej polityki rolnej, podczas której dostrzeżona została konieczność dokonania

zmian w przepisach Unii Europejskiej w celu ograniczenia biurokracji i złagodzenia niektórych zbyt restrykcyjnych wymogów. Zmiana przepisów Unii Europejskiej jest również wynikiem szerokich protestów rolników i środowiska rolniczego odbierających pewne rozwiązania prawne jako zagrożenie dla bezpieczeństwa żywnościowego, także w kontekście trwającej wojny w Ukrainie.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi jest aktywnym uczestnikiem toczącej się debaty, wielokrotnie przedstawiał na forum Unii Europejskiej najważniejsze propozycje uproszczeniowe, zarówno te krótkoterminowe, jak i długoterminowe.

Odpowiadając na wniosek państw członkowskich, w tym Polski, Komisja Europejska w dniu 15 marca 2024 r. przedstawiła Radzie projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie bazowe Unii Europejskiej 2021/2115 i 2021/2116, które jest obecnie procedowane w Radzie i Parlamencie Europejskim. Zaproponowane przez Komisję Europejską zmiany dotyczą m.in. zniesienia obowiązkowego ugorowania 4% gruntów ornych – norma GAEC 8, wprowadzenia dla rolnika możliwości wyboru między dywersyfikacją a zmianowaniem – norma GAEC 7 oraz wyłączenia małych gospodarstw, do 10 ha, z kontroli i sankcji w ramach warunkowości.

Projekt zmian rozporządzeń bazowych jest obecnie procedowany w Radzie i Parlamencie Europejskim. Spodziewane jest głosowanie Parlamentu Europejskiego w ramach szybkiej ścieżki legislacyjnej na posiedzeniu plenarnym jeszcze w kwietniu 2024 r. Publikacja zmienionych aktów bazowych planowana jest na koniec maja bieżącego roku.

Zaproponowane przez Komisję Europejską zmiany wychodzą naprzeciw postulatom prowadzącym do uproszczeń zgłaszanym przez Polskę oraz w dużej mierze odpowiadają na potrzeby rolników wyrażane podczas protestów, gdyż dotyczą takich wymagań, które mogą mieć wpływ na ograniczenie produkcji i wzrost kosztów tej produkcji.

W związku z tym rząd polski z zadowoleniem przyjmuje zmiany przedstawione w przedmiotowym projekcie rozporządzenia. W opinii Polski ważne jest szybkie i sprawne przyjęcie tego aktu prawnego, aby możliwe było jak najszybsze wdrożenie nowych rozwiązań w państwach członkowskich. Przyjęcie tego projektu i jego wdrożenie powinno wpłynąć na poprawę sytuacji ekonomicznej rolników. Rząd polski popiera zmiany zaproponowane przez Komisję Europejską i będzie dążył do jak najszybszego przyjęcia rozporządzenia. Dziękuję bardzo.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO

JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję, Panie Ministrze.

Teraz poproszę pana senatora sprawozdawcę, pana Henryka Siedlaczka, o przedstawienie projektu opinii komisji.

SENATOR

HENRYK PIOTR SIEDLACZEK

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Nie ukrywam, że z dużym zadowoleniem dowiedziałem się o tym, że akurat to rozporządzenie będziemy omawiali dziś na posiedzeniu komisji. Całkiem przypadkowo przygotowałem na dziś dosyć obszernie oświadczenie w tej sprawie, które wygłoszę na posiedzeniu Senatu.

Rzeczywiście śledzę bardzo szczególnie ten element, aczkolwiek dzisiaj kluczowy, w polityce rolnej Polski, w polityce rolnej Unii Europejskiej, związany przede wszystkim, mówiąc bardzo uproszczonym językiem, z relacjami towarowymi Ukraina – Unia Europejska – Polska. Nie ukrywam, że to rozporządzenie jest jakby krokiem... nie jakby, ono jest dobrym krokiem w kierunku normalizowania tej sytuacji. Odbieram politykę rządu, mówię w tej chwili za siebie, politykę resortu jako w tej kwestii na dzień dzisiejszy i na tym etapie przemyślaną i wyważoną. To jest bardzo istotne, bardzo ważne.

W związku z tym... Tym bardziej że jestem senatorem ziemi raciborskiej, a więc ta kwestia, ten temat nie jest nam obcy. Zresztą takie spotkania z rolnikami, czy to się senatorowi podoba, czy

nie, odbywać się muszą, z rolnikami, którzy również w sposób naprawdę bardzo wyważony i pełen zrozumienia do tej kwestii podchodzą.

Ażeby nie zabierać państwu czasu, powiem, że zaproponowane regulacje niewątpliwie zwiększają elastyczność kreowania polityki rolnej przez państwa członkowskie w ramach planów strategicznych wspólnej polityki rolnej. Tak można by było długo... Nie chcę tu wchodzić w retorykę pana ministra, ale nie ukrywam, że naprawdę aż chce się mówić na ten temat. Kiedyś mówiło się, że coś drgnęło, a w tej chwili można powiedzieć, że jest to wyważona, planowa, systematyczna, skoordynowana, merytoryczna polityka wspólnotowa – to jest bardzo ważne – polityka wspólnotowa w jednej wielkiej wspólnocie, która na swój sposób chce rozwiązać problem, problem tragiczny, z którym dziś się borykamy.

W związku z powyższym rekomenduję Wysokiej Komisji poparcie tegoż rozporządzenia. Dziękuję.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję, Panie Senatorze.

Otwieram dyskusję.

Proszę bardzo, czy ktoś z państwa senatorów chciałby zabrać głos? Nie.

Dziękuję.

To ja może sobie, Panie Ministrze, udzielę głosu.

Chciałbym powiedzieć, że to są oczywiście oczekiwane zmiany. My podzielamy to stanowisko i sądzę, że i pan minister, i nie tylko my, ale bardzo wielu zainteresowanych i wspierających nie tylko w kraju, ale i za granicą. To pokazuje, że w Unii Europejskiej możliwa jest szybka droga legislacyjna. Szkoda, że do jej uruchomienia trzeba było aż tak daleko idących protestów.

Mam nadzieję, bo są jeszcze takie obszary, które dotyczą wielu z nas, jak np. kwestia samochodów, kwestie energetyczne związane z naszymi domami, że legislacja Unii Europejskiej w najbliższych latach będzie szła w takim kierunku, że nie wymusi dużych protestów społecznych, aby podejmować legislację bardziej racjonalną technicznie, fizycznie i przyjazną finansowo dla mieszkańców Europy.

A do pana ministra miałbym takie pytanie. W opinii naszej pani ekspert mamy zapis, że nie dokonano oceny skutków zaproponowanych zmian ze względu na krótki czas, ale jednocześnie mamy uwagę, że to rozporządzenie nie przyczyni się do zatrzymania ubytku bioróżnorodności oraz realizacji innych celów środowiskowych. Gdyby pan minister mógł mi powiedzieć, w jaki sposób teraz zamierzacie to monitorować... Wiadomo, że skoro jest to szybka legislacja... Jaki będzie skutek, jaki będzie wpływ na życie? Co planujecie, gdyby okazał się on niewystarczający lub nadspodziewany? Czy macie już jakiś plan, jak reagować i jak ewentualnie to doprecyzować?

SEKRETARZ STANU W MINISTERSTWIE ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
STEFAN KRAJEWSKI

Szanowny Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Tak, to wszystko jest przeanalizowane. Oczywiście jest to szybka ścieżka legislacyjna, ale my na poziomie krajowym przygotowujemy stosowne rozporządzenia. Będą te 4% ugorowane, ale nie jako warunek, nie jako obowiązek, a jako dobrowolny schemat, z którego rolnicy będą mogli skorzystać. Oprócz tego, że te 4% gruntu będzie wyłączone z produkcji czy obsiane roślinami bobowatymi, rolnik będzie mógł otrzymać dodatkową płatność. A jeśli chodzi o te małe gospodarstwa, tu tak naprawdę nie zachodzi żadna zmiana, poza tym, że te gospodarstwa nie będą objęte kontrolami. Zatem ułatwiamy. Myślę, że to nie niesie żadnych negatywnych skutków gospodarczych. Skutki finansowe to dodatkowa możliwość płatności przy tych ekoschematach.

Myślę, że to też jest ważny dowód na to, że te zmiany są możliwe i to niekoniecznie musi się odbywać pod wpływem protestów, strajków, tylko pod wpływem dyskusji, która toczy się w krajach członkowskich, na forum Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego. Trochę to też obala mit, który powszechnie obowiązywał w Polsce, że czegoś się nie da, bo ta Unia Europejska, często przedstawiana przez niektórych jako ta zła, się na to nie zgodzi. Okazuje się, że można wypracować odpowiednie rozwiązania dosyć szybko, i to czynimy.

W kolejnych dokumentach, bo to są dokumenty bazowe, w tych dokumentach niejako drugorzędnych też planowane są pewne zmiany, uproszczenia wychodzące naprzeciw oczekiwaniom polskich i europejskich rolników. Dziękuję.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję, Panie Ministrze.

Ja mam nadzieję, że – tak jak pan powiedział – przyszłość będzie nam przynosiła racjonalne i spokojne tworzenie prawa.

Dziękuję.

Czy ktoś jeszcze z państwa senatorów chciałby zabrać głos? Nie widzę chętnych.

Zamykam dyskusję.

Przechodzimy do głosowania.

Prosiłbym, aby pan senator sprawozdawca przypomniał, jakie stanowisko prezentujemy jako komisja.

SENATOR
HENRYK PIOTR SIEDLACZEK

Przypominam, iż rekomenduję Wysokiej Komisji poparcie rozporządzenia. Dziękuję.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
JACEK WŁOSOWICZ

Dziękuję.

W związku z tym przystępujemy do głosowania.

Kto jest za? (5)

Jednogłośnie za.

Dziękuję.

Zamykam ten punkt.

Przechodzimy do rozpatrzenia punktu czwartego porządku obrad. Prezydium komisji proponuje przyjąć bez uwag projekty aktów ustawodawczych: COM(2022) 542, COM(2023) 516, COM(2023) 770, COM(2024) 033, COM(2024) 043, COM(2024) 100, COM(2024) 301.

Czy są inne propozycje w tej sprawie? Nie widzę zgłoszeń.

Stwierdzam, że komisja zaakceptowała propozycję prezydium.

Panie Ministrze, jeszcze raz dziękuję.

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stefan Krajewski: Dziękujemy.)

Przechodzimy do punktu piątego porządku obrad, w którym prezydium komisji proponuje nie występować o stanowisko rządu wobec projektów aktów nieustawodawczych przedstawionych na Liście A o sygnaturach: COM(2024) 4, COM(2024) 20, COM(2024) 30, COM(2024) 35, COM(2024) 38, COM(2024) 44, COM(2024) 51, COM(2024) 57, COM(2024) 58, COM(2024) 59, COM(2024) 78, COM(2024) 92, COM(2024) 94, COM(2024) 95, COM(2024) 104, COM(2024) 113, COM(2024) 114, COM(2024) 118, COM(2024) 125, COM(2024) 160, COM(2024) 161, COM(2024) 460.

Czy są inne propozycje w tej sprawie? Nie widzę zgłoszeń.
Stwierdzam, że komisja zaakceptowała propozycję prezydium.
Na tym porządek dzisiejszego posiedzenia został wyczerpany.
Dziękuję państwu.
Zamykam posiedzenie komisji.

(Koniec posiedzenia o godzinie 9 minut 17)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie:

Biuro Edukacji, Promocji i Wydawnictw,

Dział Wydawniczy